NEVŞEHİR EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

Hazırlayan
Doç. Dr. Serap ÇOBAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

TOBB Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

- Nevşehir'in Yaşanabilirlik Endeksindeki Durumu, Nüfus Ve Göç Bilgileri
- Nevşehir'in Ekonomik Yapısı
- Nevşehir'in Sanayi Yapısı
- Nevşehir'in Finansal Yapısı
- Nevşehir'de Turizm Sektörü
- Nevşehir'de Tarım ve Hayvancılık
- Nevşehir'de Eğitim
- Nevşehir'de Sağlık

Nevşehir’in yaşanabilirlik endeksindeki durumu, nüfus ve göç bilgileri

Sosyoekonomik gelişmişlik ve yaşanabilirlik sıralamalarında Nevşehir, Türkiye geneline göre daha iyi bir konumda yer alıyor.

Az gelişmiş

Çok gelişmiş

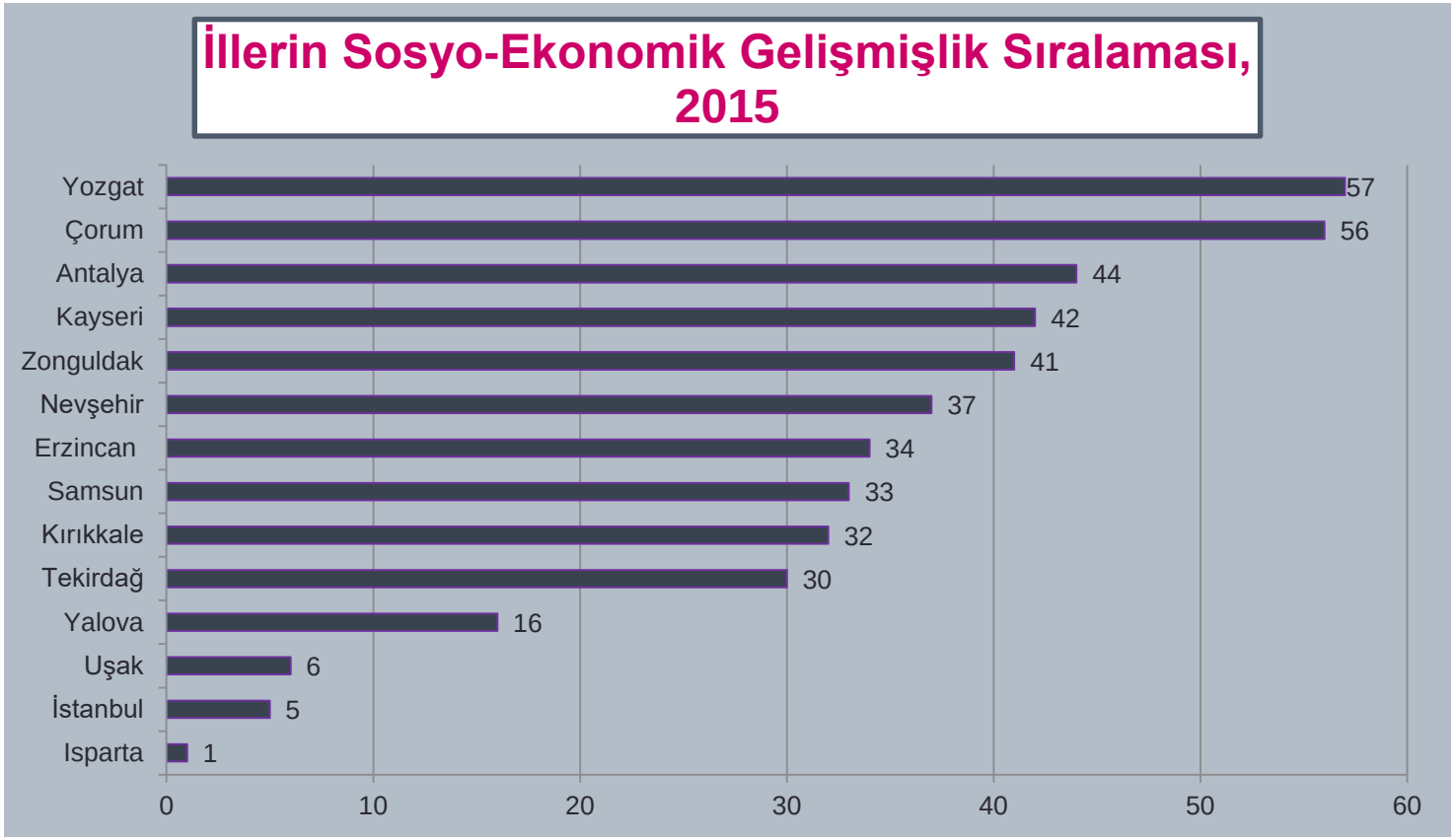

Kaynak: TUİK, 2019.

Nevşehir'in 2018 yılında aldığı göç verdiği göçten fazladır.

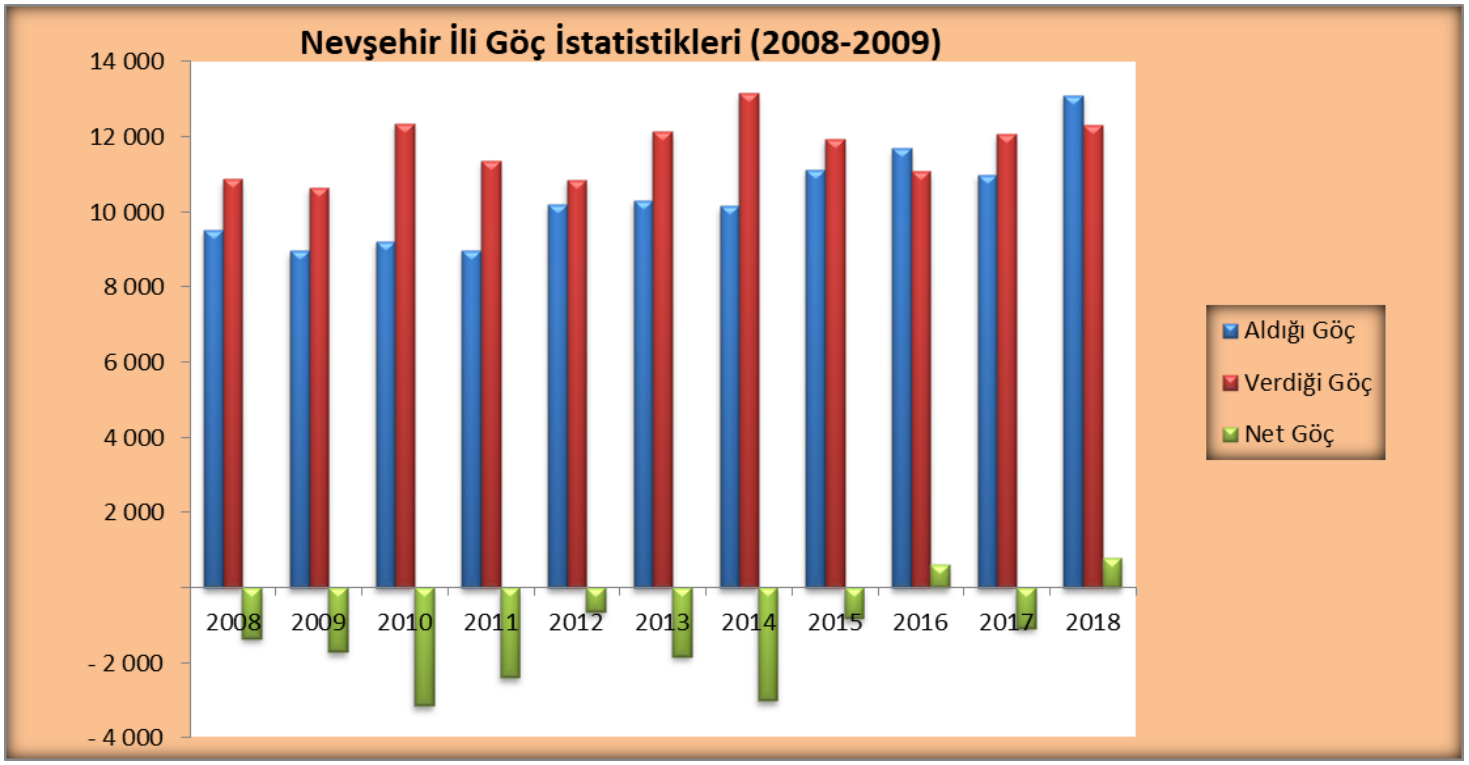

Kaynak: TUİK

- **Türkiye'deki** kayıtlı Suriyeli sayısı 19 Eylül 2019 tarihi itibarıyla toplam **3 milyon 666 bin 059** kişi oldu.
- **Nevşehir'de** geçici koruma kapsamında **9 bin 929** kişi Suriyeli bulunmaktadır.

Türkiye’de ve Nevşehir’de eğitim durumuna göre nüfus dağılımı (15+ nüfus, 2017)

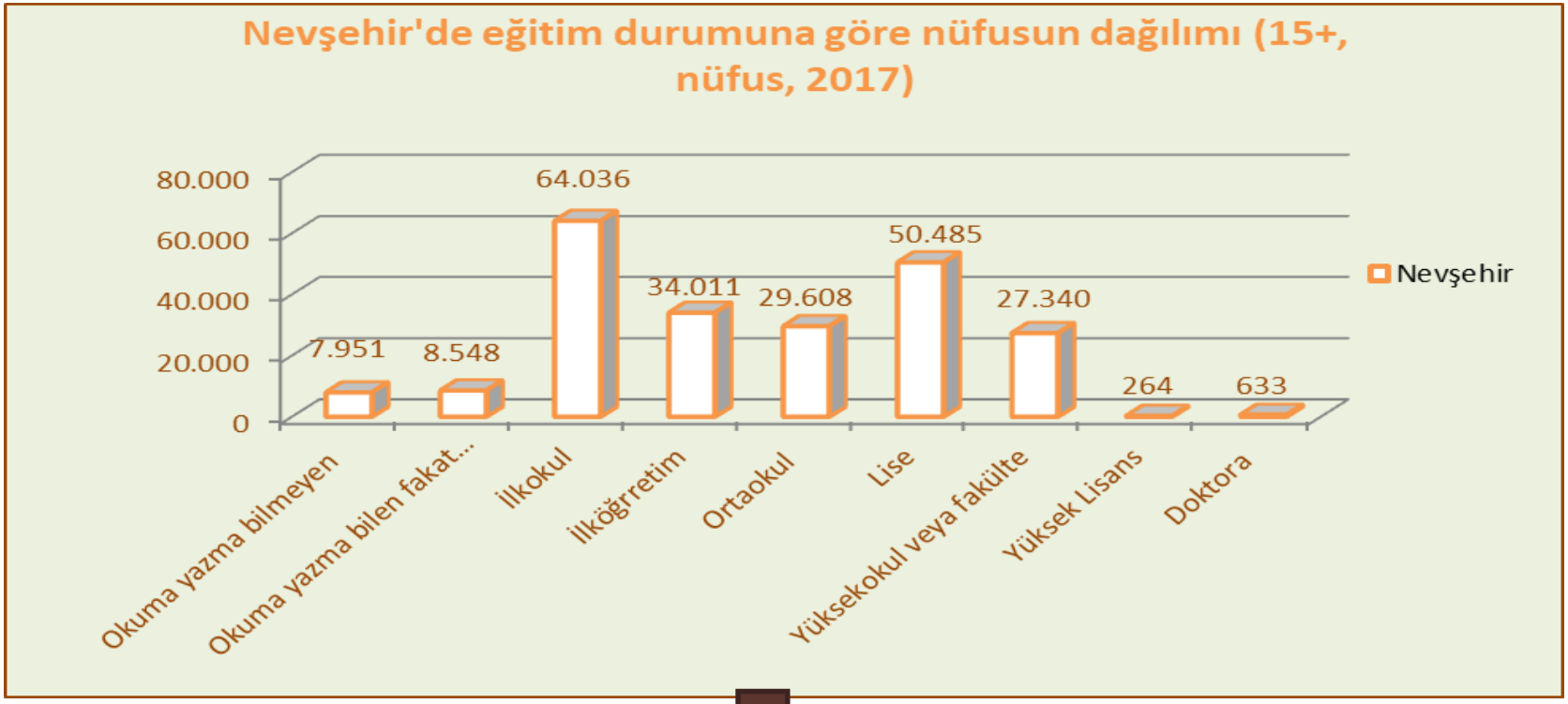

- Nevşehir’de okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 7.951 kişi ve bunların 7.170’ i kadınlardan oluşmaktadır.
- Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyenelerin ise yaklaşık 6 bin kişisi kadınlardır.

Kaynak: TUİK

Nevşehir'de Nüfus, 2018

	Toplam Nüfus	İl ve İlçe Merkezleri	Köy ve Beldelerde Yaşayan Nüfus	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)
Merkez	143.194	110.098	33.096	29,8
Acıgöl	19.561	5.853	13.713	23
Avanos	32.618	13.482	19.136	10,5
Derinkuyu	20.786	10.789	9.997	-5,9
Gülşehir	21.771	12.040	9.731	13,6
Hacıbektaş	11.487	5.113	6.374	53,4
Kozaklı	13.570	7.508	6.062	-1,6
Ürgüp	35.352	22.236	13.116	6,8

- ✓ **Nevşehir'in 2018 nüfusu 298.339, yıllık nüfus artış hızı 20,2'dir.**
- ✓ **Nevşehir'in 2018 yılı verilerine göre merkez ilçeden sonra en büyük ilçesi 35 bin 352 nüfusu ile Ürgüp, en küçük ilçesi ise 11 bin 487 nüfus ile Hacıbektaş oldu.**

Kaynak: TUİK

Nevşehir’in Ekonomik Yapısı

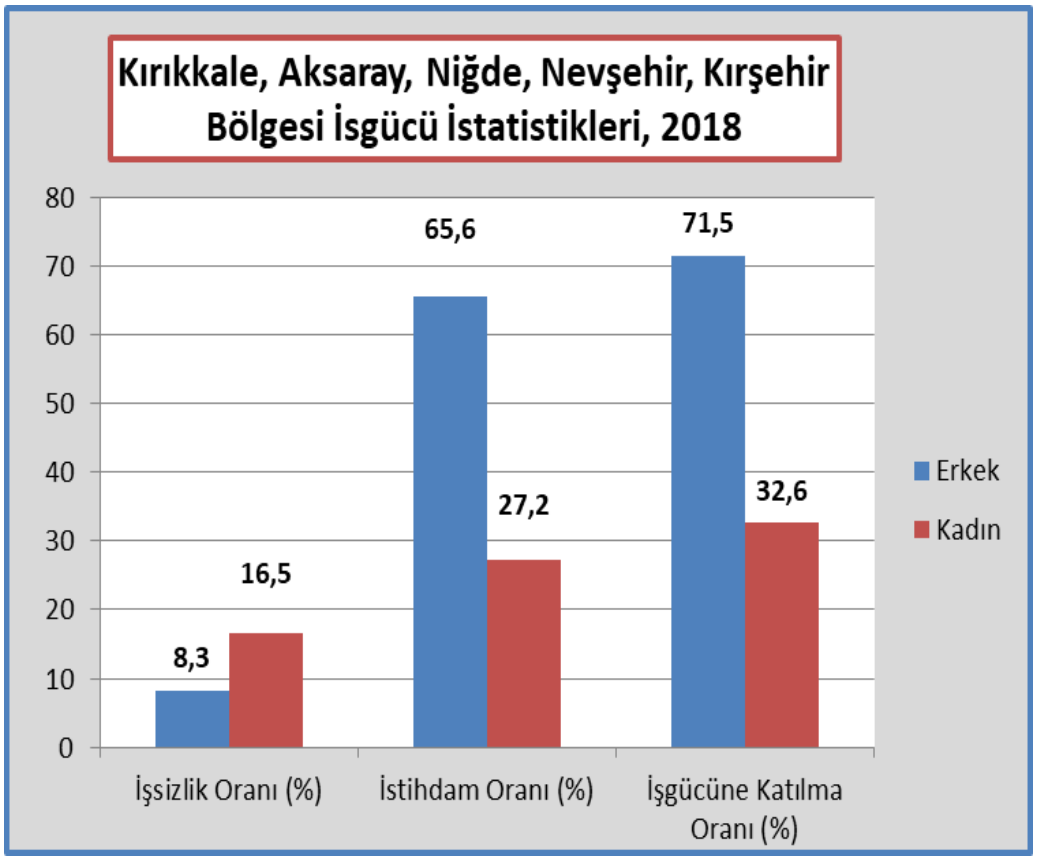
Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir Bölgesi İsgücü İstatistikleri, 2018
80
70
60
50
40
30
20
10
0
8,3
16,5
65,6
27,2
71,5
32,6
Erkek
Kadın
İşsizlik Oranı (%)
İstihdam Oranı (%)
İşgücüne Katılma Oranı (%)

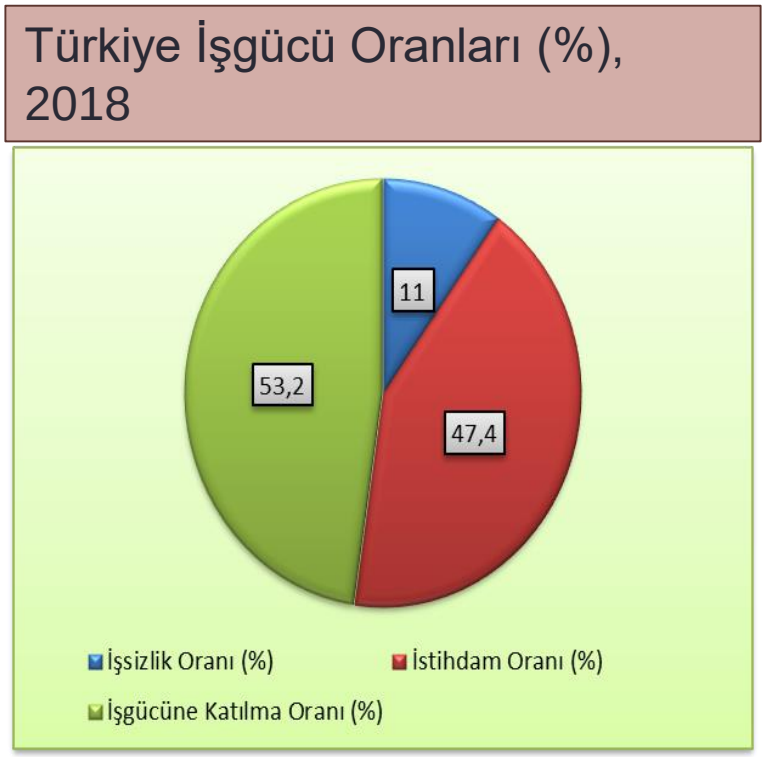
Türkiye İşgücü Oranları (%), 2018
11
53,2
47,4
İşsizlik Oranı (%)
İstihdam Oranı (%)
İşgücüne Katılma Oranı (%)

Kaynak: TUİK

Sektörlerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıladaki Değerleri, (2004-2017)

Yıllar	Tarım	Hizmet	Sanayi	Sektörler Toplamı
2004	2 316 188	1 335 594	3 517 354	7 169 136
2005	2 554 080	1 593 842	4 157 827	8 305 749
2006	2 425 427	1 985 049	4 880 991	9 291 467
2007	2 561 184	2 279 169	5 592 116	10 432 468
2008	2 726 115	2 734 678	6 352 626	11 813 419
2009	3 305 328	2 349 900	6 645 116	12 300 344
2010	4 206 653	2 930 141	7 522 224	14 659 018
2011	4 723 309	3 968 840	8 835 956	17 528 105
2012	4 562 959	4 441 090	9 962 434	18 966 483
2013	4 826 333	5 228 025	11 264 693	21 319 051
2014	5 556 784	5 896 243	13 052 144	24 505 170
2015	6 984 236	6 697 644	14 533 153	28 215 033
2016	6 491 744	7 629 533	16 568 043	30 689 320
2017	7 959 558	10 506 523	18 977 683	37 443 764

2017 yılında Nevşehir'in içinde bulunduğu TR71 Bölgesi Gayri Safi Yurtiçi Hasıla sektörler toplamı (İktisadi Faaliyet kollarına göre, cari fiyatlarla) 34.443 milyon TL'dir. Cari fiyatlarla sektörlerin gayri safi yurtiçi içinde tarım sektörünün en düşük paya sahip olduğu görülmektedir.

Kaynak:TUİK, 2019.

Nevşehir'de Kişi Başına Gayri Safi Hasılanın giderek yükseldiği görülmektedir.

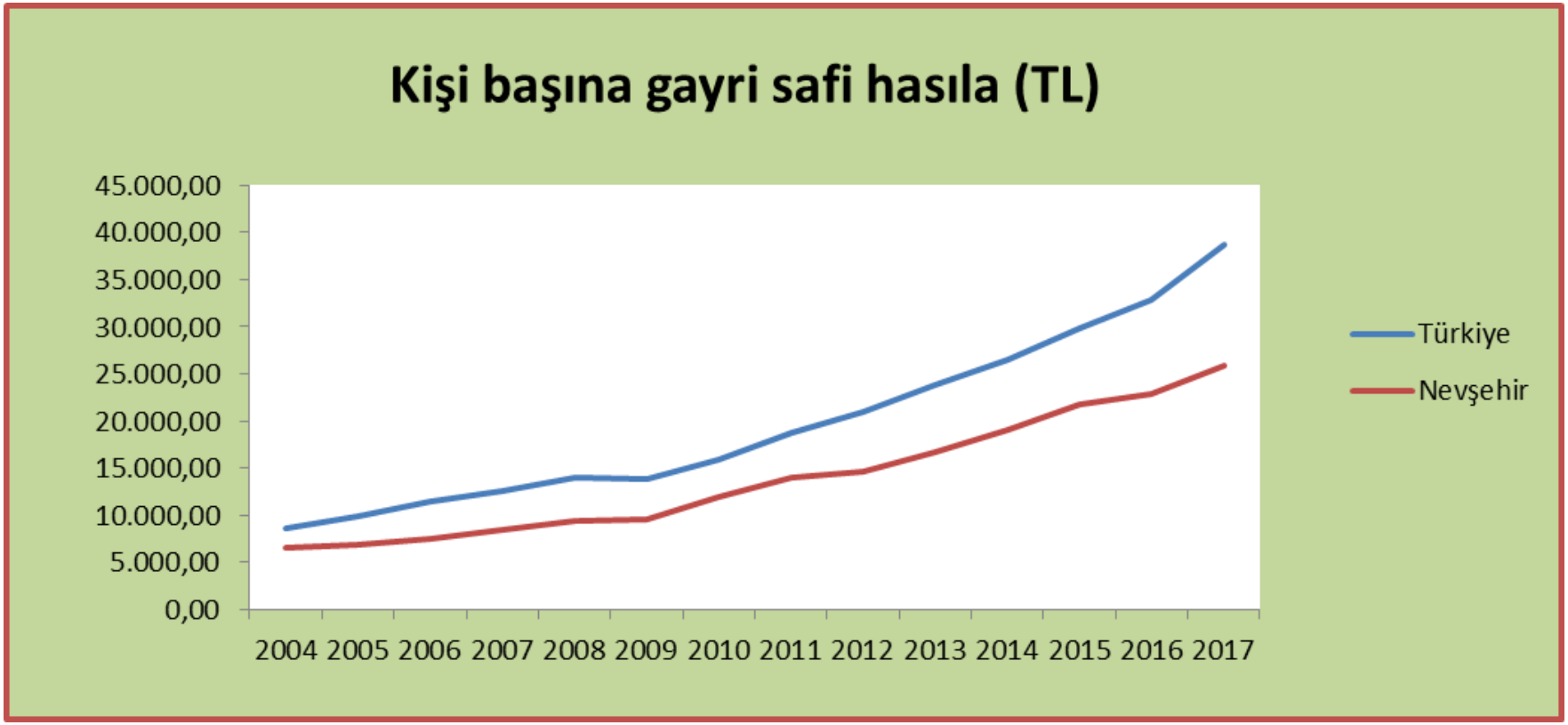

Kaynak:TUIK

TR71 Bölgesi Yüzölçümü

Bölge/İl	Yüzölçümü (Hektar)	İllerin Bölge İçinde Payı (%)	Bölgenin ve İllerin Ülke İçinde Payı (%)
Türkiye	78.356.200		100
TR71	3.190.900	100	4,07
Aksaray	762.600	23,9	0,97
Kırıkkale	488.100	15,3	0,62
Kırşehir	657.000	20,59	0,84
Nevşehir	546.700	17,13	0,7
Niğde	736.500	23,08	0,94

- TR71 Bölgesi'nin yüzölçümü 3.190.900 hektar olup, Türkiye yüzölçümünün (78.356.200 hektar) %4,07'sini kaplamaktadır.
- Bölgede yer alan iller arasında yüzölçümü en geniş olan il 762.600 hektar alan ile Aksaray ilidir.
- Aksaray'ı 736.500 hektar alanla Niğde, Kırşehir (657.000 hektar), Nevşehir (546.500 hektar) ve Kırıkkale (488.100 hektar) illeri izlemektedir.

Kaynak: TUİK, Ahiler Kalkınma AJansı

TR1 Bölgesi Çayır ve Mera Alanları Hariç Tarım Alanları (2018)

	Toplam alan	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	Süs bitkileri alanı
Türkiye	231.999.458	189.487.524	7.836.320	34.623.870	51.744
TR71	16.448.836	15.322.478	451.181	675.177	-
Aksaray	3.020.924	2.970.692	17.077	33.155	-
Kırıkkale	3.913.923	3.761.524	112.708	39.691	-
Kırşehir	2.730.264	2.322.281	73.950	334.033	-
Nevşehir	**3.272.980**	**2.811.485**	**230.506**	**230.989**	**-**
Niğde	3.510.745	3.456.496	16.940	37.309	-

Kaynak: TUİK, Ahiler Kalkınma AJansı

Nevşehir'de İhracat Rakamları

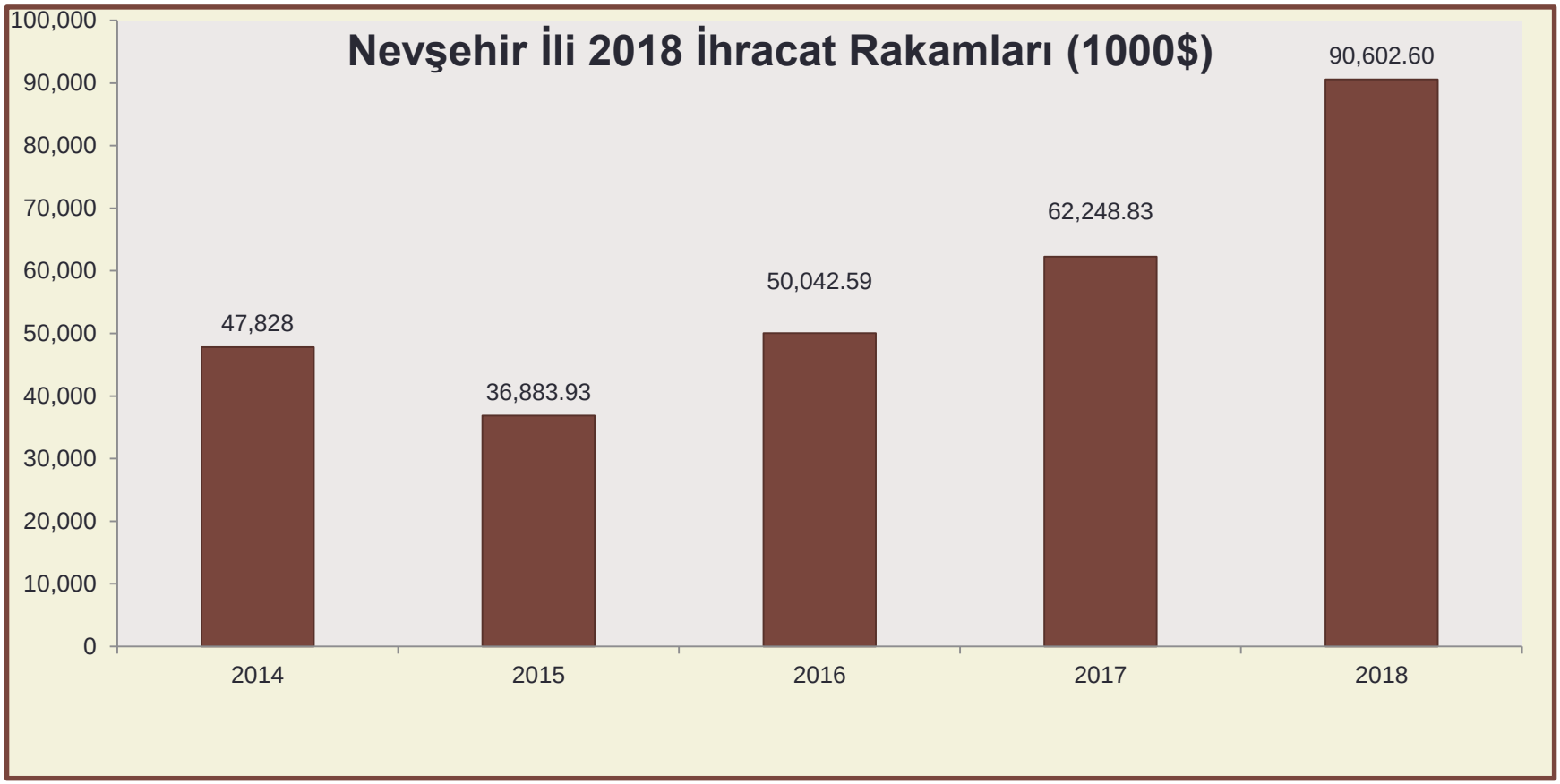

- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre Nevşehir'in son yıllarda ihracat rakamlarının arttığı görüllmektedir.

Kaynak: TİM

Nevşehir'de İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler Listesi, 2018

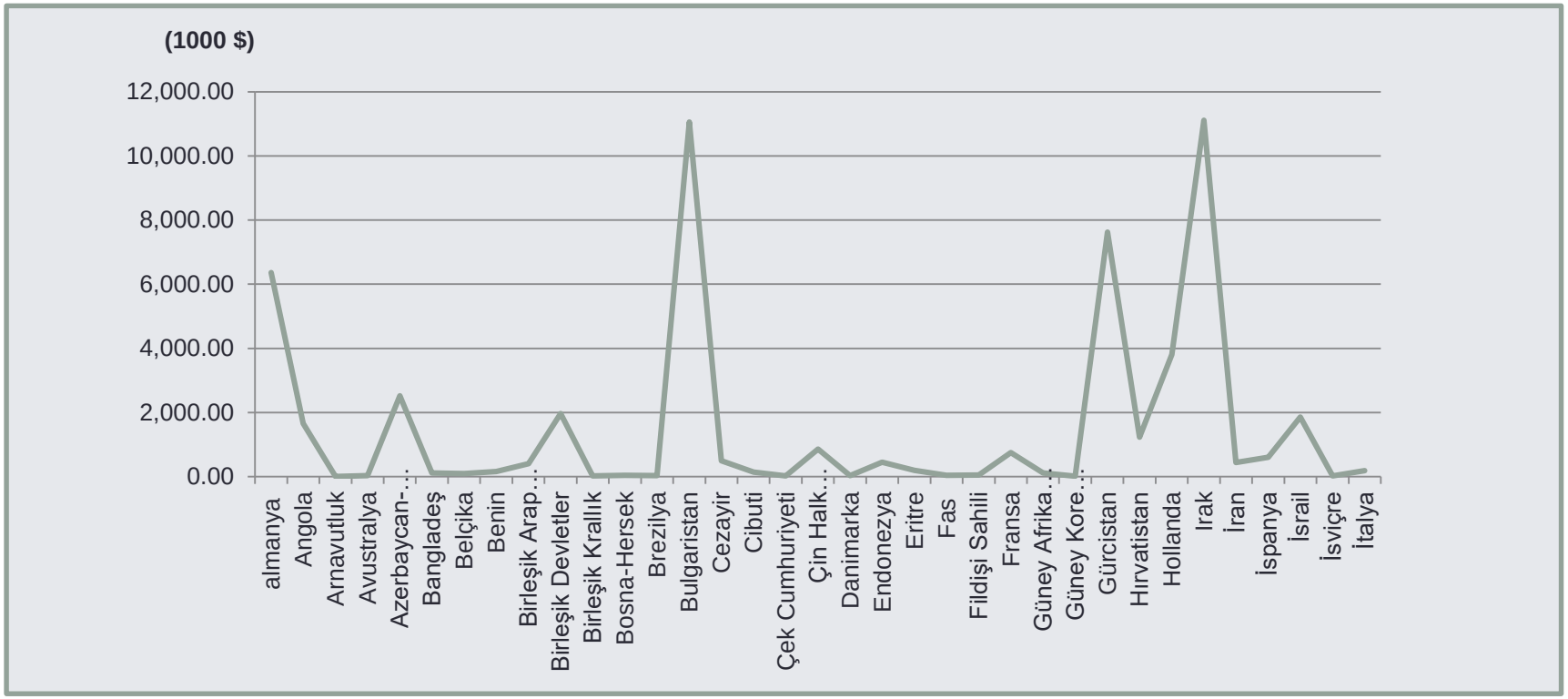

- 2018 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen ülkeler ise sırasıyla Irak, Gürcistan, Bulgaristan ve Almanya olmuştur.

Kaynak: TİM

2018 Yılında Sektörlere Göre İhracat Rakamları (1000$)

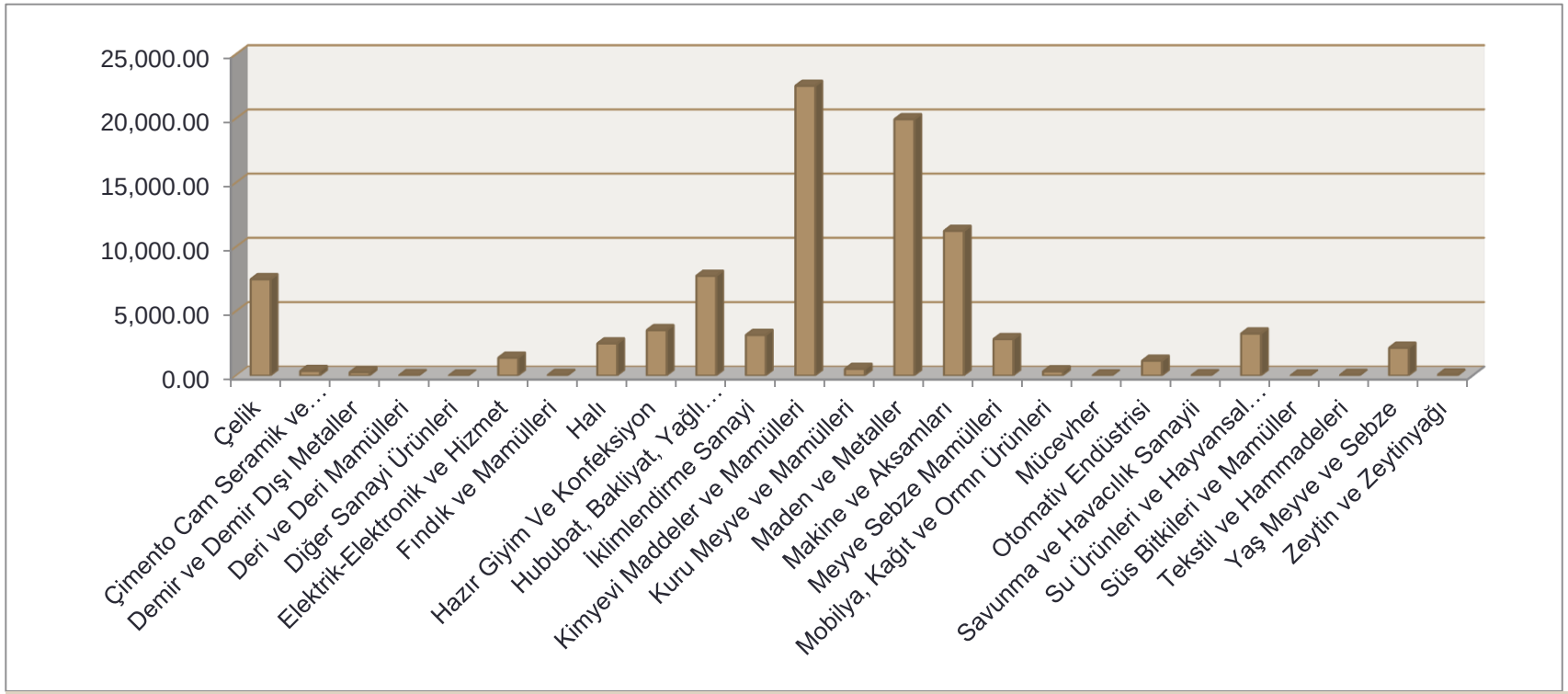

- 2018 yılında Nevşehir'in **ihracat şampiyonu** Kimyevi maddeler ve mamülleri ile maden ve metaller sektörü oldu.
- Bu sektörü yaklaşık 11 milyon $ ile makine ve aksamları sekötürü takip etmektedir.
- 2011, 2012 ve 2013 yıllarında 14-15 milyon $ aralığında ihracat gerçekleştirilen halı sektöründe ise düşüş olduğu görülmektedir.
- Bu düşüşteki en önemli sebep Kapadokya'yı ziyaret eden turist profilinin değişmeye başlaması ve yüksek gelirli turistten ziyade düşük ve orta gelirli turistlerin bölgeyi ziyaret etmeye başlamasıdır.

Kaynak: TİM

İthalat rakamları, 2018

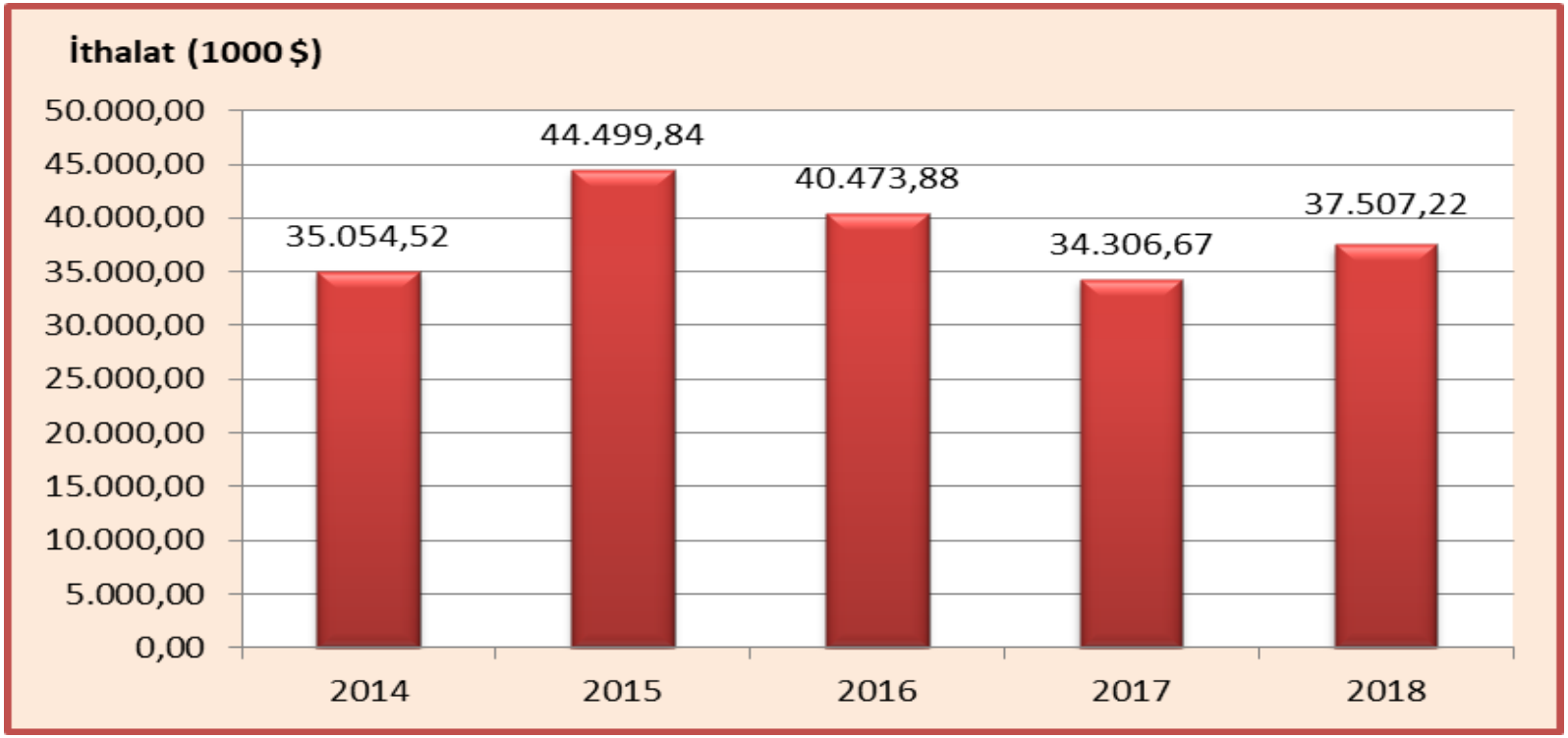

Nevşehir'de 2018 yılında 37 milyon $'lık ithalat gerçekleşmiştir. Gerçekleşen ithalatın ana kalemleri tarım sektörü ile ilgilidir. En fazla ithalat tahıl ve bitkisel ürünler olarak gerçekleştirilmiştir.

Kaynak: TUİK

En Fazla Ticaret Yapılan İller (2017, TL)

İstanbul	946.651.591
Ankara	458.217.868
Kayseri	357.762.825
Konya	190.737.186
Antalya	175.132.041
Mersin	134.009.374
Aksaray	126.033.271
Bursa	91.603.460
Adana	88.351.450
Denizli	82.529.903
İzmir	76.512.900

Nevşehir'de en fazla ticaretin yapıldığı il İstanbul'dur.

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı', Girişimci Bilgi Sistemi, 2019.

Kurulan – Kapanan Sanayi Verileri (TOBB, 2018)

YILLAR	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	Şirket	Koop.	Ger. Kişi. Tic. İşl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi. Tic. İşl.
2014	172	45	157	23	113	14	45	101
2015	216	74	162	16	57	19	56	87
2016	153	10	111	23	53	19	49	70
2017	144	18	112	14	48	22	39	65
2018	223	14	78	29	41	26	47	58

2018 yılında Nevşehir'de 223 adet şirket, 14 adet kooperatif ve 78 adet gerçek kişi ticaret işletmesi olmak üzere toplam 315 adet işletme kurulmuştur. Ancak aynı yıl içerisinde 29 adet şirket, 41 adet kooperatif tasfiye olurken 26 adet şirket, 47 adet kooperatif ve 58 adet gerçek kişi ticaret işletmesi kapanmıştır.

Kaynak: TOBB

Nevşehir’in Sanayi Yapısı

Nevşehir Merkez ve Acıgöl ilçelerinde iki adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Her iki Organize Sanayi Bölgesinde doğalgaz altyapısı bulunmaktadır. Nevşehir Sanayinde kimyevi maddeler ve mamülleri, maden ve metaller piyasaları öne çıkmaktadır.

Genel Bilgiler

Pomza, volkanik olaylar sonucu oluşmuş, gözenekli, hafif yapı malzemelerinden birisidir. Türkiye **33 milyar m 'lük** muhtemel ponza rezervlerine sahip olup bu miktar dünya ponza rezervlerinin %20'sine tekabül etmektedir. En büyük rezervler; **Bitlis, Van, Kayseri, Nevşehir ve Ağrı** illerinde bulunmaktadır. Bunlar içerisinde en çok talep gören pomza, Nevsehir'in beyaz renkli pomzasıdır. Üretilen pomzanın %80'i inşaat sektöründe, hafif yapı elemanları ve izolasyon malzemesi olarak tüketilirken kalan %20'sinin büyük bir bölümü tekstil pomzası olarak ihraç edilmektedir. Tekstil sektöründe, özellikle blujin giysi üreticileri tarafından kullanılmaktadır ve en önemli alıcı ülkeler AB ülkeleri ile A.B.D.'dir.

Kaynak: AHİKA

Nevşehir pomza sektöründe yer alan işletmelerin %48 A.Ş, %58'i LTD.ŞTİ. ve bu şirketlerin %58'inin aile işletmesi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. %83'ü sahibi tarafından işletilmesinin yanında %8'inin profesyonel bir yönetici tarafından yönetildiği anket sonucu elde edilmiştir.

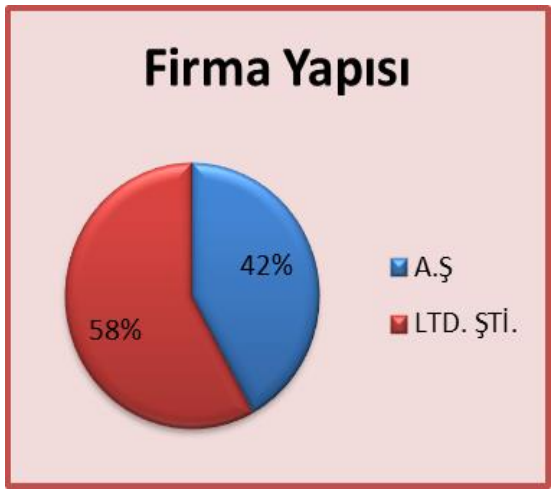

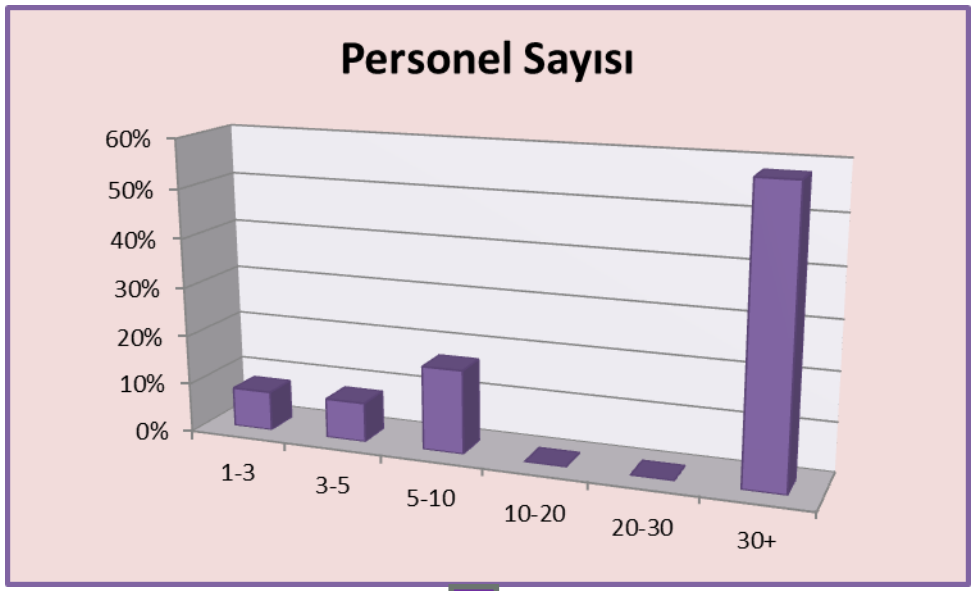

Pomza sektöründe firmalarda çalışan personel sayısının %58 'lık kısım ile 30 ve üzeri sayıda olduğu görülmektedir.

Kaynak: Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Pomza Sektör Raporu, 2018.

Nevşehir'de pomza sektöründe, en fazla ticaretin Akdeniz Bölgesine yapıldığı görülmektedir.

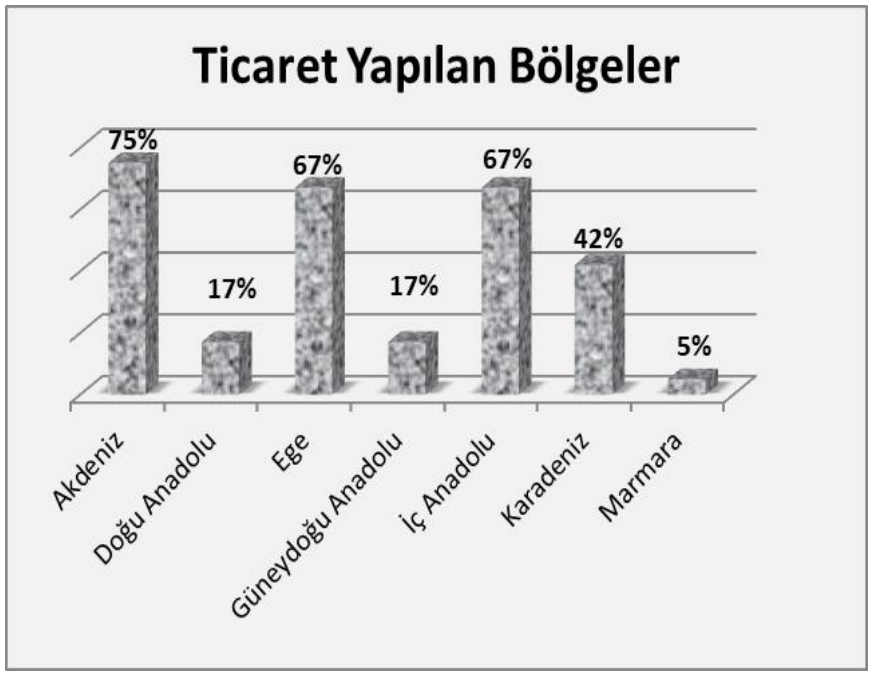

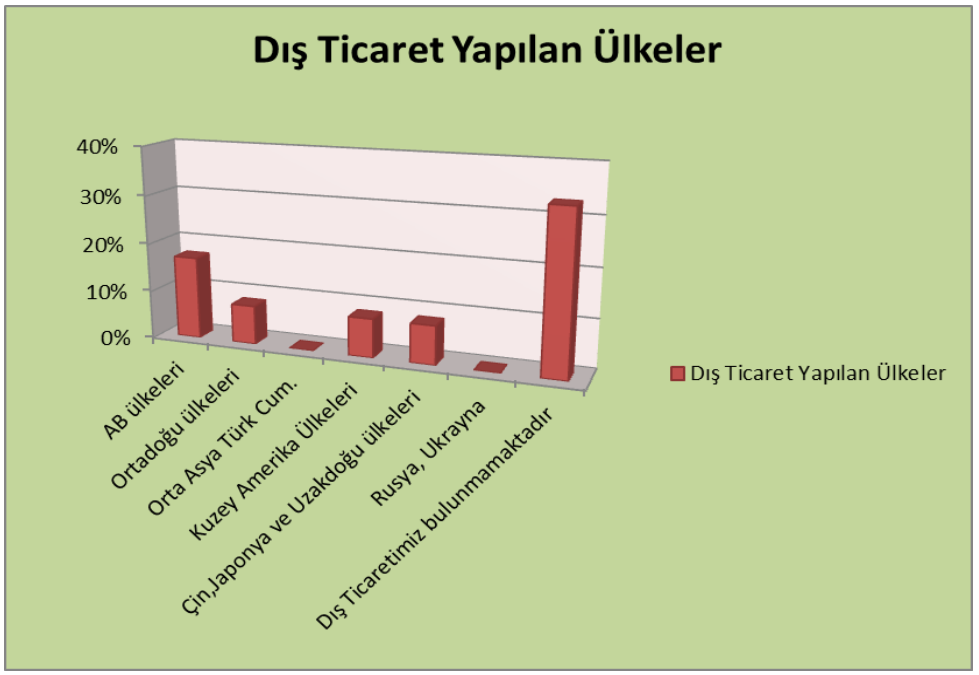

Pomza sektöründe ağırlıklı olarak yurt içi piyasaya yönelik bir sektör görüntüsü sergilenmektedir.

Genellikle AB ülkeleri, Ortadoğu, Kuzey Amerika, Çin, Japonya ve Uzakdoğu ülkelerine pomza ürünlerinin satışı gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, firmaların büyük bir çoğunluğu dış ticaret yapmamaktadır.

Kaynak: Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Pomza Sektör Raporu, 2018.

Nevşehir’in Finansal Yapısı

Nevşehir'de 2015 yılı sonu itibariyle faaliyette bulunan banka şube sayısı 45'dir. 2015 yılında kişi başına düşen toplam mevduat miktarı 8.544 TL'dir.

Nevşehir'de 2015 yılında kullanılan kredi türleri taşıt kredisi 119 milyon TL, konut kredisi 315 milyon TL ve diğer tüketici kredileri ise 486 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Nevşehir'de protesto edilen senetler, 2019

Protesto Edilen Senet Sayılarının İl Bazında Dağılımı ((2.000 TL ve üzeri senetler iller itibarıyla dağıtılmıştır), 2019

Ocak	**253**
Şubat	214
Mart	190
Nisan	212
Mayıs	194
Haziran	243
Temmuz	217

Kaynak: AHİKA, 2017 Nevşehir Yatırım, Destek ve Tanıtım Stratejisi, BDDK, 2019.

Nevşehir ilinde 2019 (Ocak-Ağustos) yılında karşılıksız yapılan çek işlemleri,

Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarlarının Dağılımı (2019, Bin TL)	19.422
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Sayılarının Dağılımı (2019)	452

Nevşehir'de 2019 yılı (Ocak-Ağustos) Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Tutarının Bankalara İbraz Edilen Çek Tutarına Oranı % 1,8'dir.

Kaynak: Risk Merkezi, 2019.

Nevşehir’de Turizm Sektörü

Nevşehir'de temel ekonomik faaliyetler turizm sektörü ekseninde gelişmektedir.

Nevşehir Kapadokya Bölgesinin merkezinde yer almakta ve ülkemizin en fazla turist çeken 4. bölgesi konumundadır. Nevşehir'de doğa ve kültür turizmi, termal turizmi, balon turizmi ve çömlekçilik gibi birçok turizm çeşidine yönelik faaliyetler bulunmaktadır. Kapadokya Türkiye'de inanç turizmi açısından önemli bir yerdir. Çünkü bölgede Hristiyanlığın ilk dönemlerine ait peri bacalarına oyulmuş kiliseler bulunmaktadır. Ayrıca bölgede çeşitli büyüklüklerde yeraltı şehirleri vardır.

Nevşehir'i ziyaret eden turistlerin eğitim seviyelerinin yüksek olmasının sebebi Nevşehir'de kültür turizmine yönelik hizmet verilmesidir.

Nevşehir'i Ziyaret Eden Turistlerin Eğitim Seviyeleri

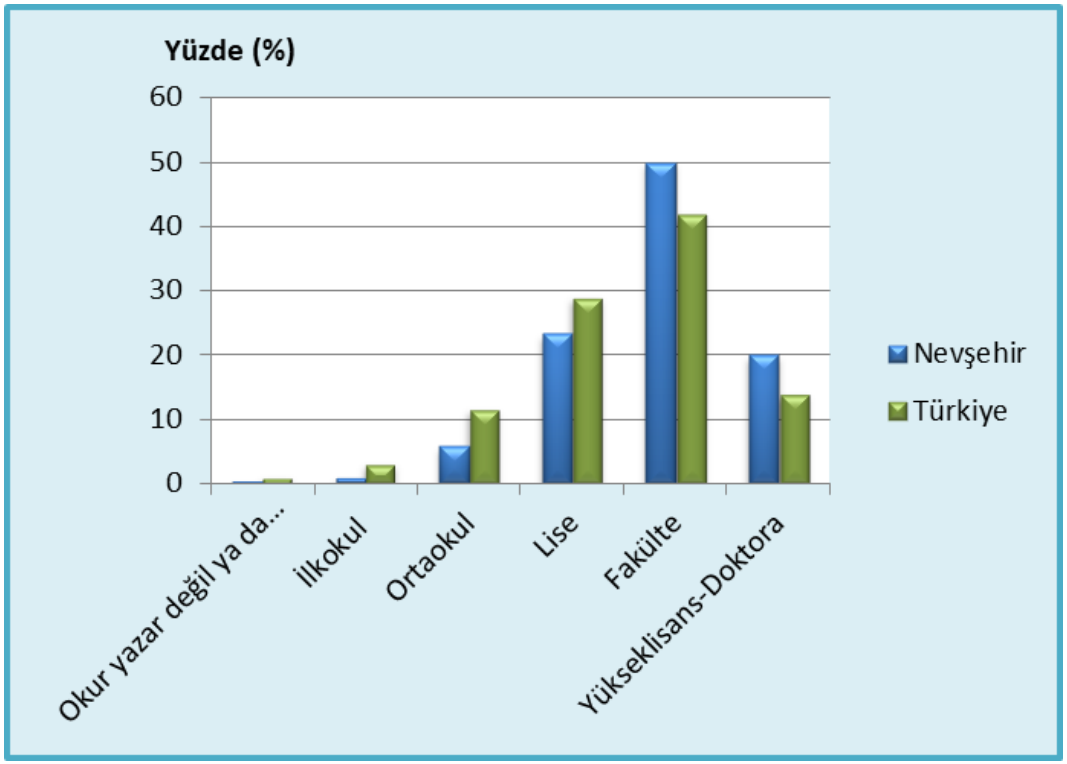

Nevşehir'i ziyaret eden turistlerin yaklaşık %70'i lisans mezunu iken ,Türkiye'de bu oran yaklaşık %56'dır. Bölgeyi ziyaret eden turistlerin %93'ten fazlası ise lise ve dengi mezunudur.

Kaynak: AHİKA, Nevşehir Ekonomik Göstergeleri, 2017.

Nevşehir'de turizm yatırım belgesi olup yatırıma devam eden işletme sayısı 23'tür.

Nevşehir'de Konaklama Tesislerinin Oda Ve Yatak Sayıları

Bölge	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Merkez	1.156	2.393
Avanos	862	1.798
Derinkuyu	37	73
Göreme	1.257	3.208
Gülşehir	107	270
Hacıbektaş	105	335
Kaymaklı	279	565
Kozaklı	1.126	5.328
Mustafapaşa	406	833
Ortahisar	607	1.234
Uçhisar	451	972
Ürgüp	2.324	5.207
Toplam	8.717	22.216

Bölgedeki konaklama tesislerinin çoğunluğunu pansiyon ve butik oteller oluşturmakta, 25 adet dört ve üzeri yıldızlı otellller bulunmaktadır.

Kaynak: AHİKA, 2016.

Nevşehir'de öne çıkan alternatif turizm sıcak hava balonculuğudur.

Turist taşıma amaçlı ilk olarak **1991** yılında başlamıştır. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne kayıtlı **25 firma** faaliyet göstermektedir. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu denetimler sonucu Kapadokya en güvenli balon uçuş noklarından biridir.

Kaynak: AHİKA, 2017 Nevşehir Yatırım, Destek ve Tanıtım Stratejisi, 2017.

Kapadokya’nın sahip olduğu kültürel ve doğal varlıklar bçlgede el sanatlarının gelişmesini sağlamıştır.

Avanos ilçesi bölgenin el sanatlarının merkezi olarzk bilinmektedir. Halıcılık, çömlekçilik ve el yapımı bebek üretimi bölgede yapılan el sanatlarıdır.

Nevşehir’de Tarım ve Hayvancılık

Nevşehir’de turizm ile birlikte en fazla istihdamın sağlandığı sektör tarımdır.

- Nevşehir’de tarımsal üretim alanlarının ise **%67’sini tahıllar** oluşturmakta ve diğer ürünlerin başında ise **üzüm, çekirdeklik kabak, patates, pancar** ve **baklagiller** gelmektedir.

Nevşehir'de Soğuk Hava Depolarının Mevcut Durumu

Deponun Bulunduğu Yer	Sayısı	Kapasitesi
Nevşehir (Merkez)	35	200.000
Kaymaklı Kasabası	10	6.850
Taşkınpaşa Köyü	62	8.900
Şahinefendi Köyü	90	20.250
Mazı Köyü	27	8.470
Ortahisar Kasabası	347	58.845
Kavak Kasabası	260	350.000

- Nevşehir'de toplam 712.278 m2'lik alanda 1037 adet soğuk hava deposu bulunmaktadır.
- Depolarda genellikle tohumluk, yemeklik patates ve limonlar depolanmaktadır.

Kaynak: AHİKA, 2017 Nevşehir Yatırım, Destek ve Tanıtım Stratejisi, 2017.

Nevşehir'de hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvan sayısı yeterli düzeyde değildir. Kanatlı hayvan sayısı ise giderek Nevşehir genelinde artmaktadır.

Nevşehir'de Hayvan Sayıları

	Büyükbaş Hayvan Sayısı	Küçükbaş Hayvan Sayısı	Kanatlı Hayvan Sayısı
Merkez	9.250	13.500	14.455
Acıgöl	8.950	7.500	16.769
Avanos	1.573	17.180	530.235
Derinkuyu	11.810	13.222	3.840
Gülşehir	10.933	37.280	99.129
Hacıbektaş	7.756	9.038	10.140
Kozaklı	7.506	6.266	271.432
Ürgüp	4.660	10.603	13.419

Kaynak: AHİKA, TUİK, 2016.

Nevşehir’de Eğitim

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi mimmari yapısı ile dikkatleri üzerine çekmektedir.

Genel Bilgiler

- 17 Mayıs 2007 tarihînde hizmete giren 17 üniversiteden biridir.
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi biri ana yerleşke olmak üzere toplam 6 farklı yerleşkede bilimsel faaliyetlerini 8 fakülte, 8 meslek yüksekokulu, 3 yüksekokul, 3 enstitü ve 8 araştırma ve uygulama merkezi ile sürdürmektedir.
- Her yıl sayıları katlanarak artan Erasmus anlaşmaları ile anlaşmalı olunan üniversite sayısı 69'a yükselmiştir.
- Mevlana Değişim Programı ile Kore, Çin, Brezilya, Kırgızistan, Azerbaycan, Kazakistan, Gürcistan, Tacikistan gibi ülkelerde bulunan üniversiteler ile anlaşmalar mevcuttur.

Kaynak: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi toplam 23.119 öğrenciye sahiptir.

Lisans Öğrenci Sayısı

İlahiyat Fakültesi	665
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	2646
Fen Edebiyat Fakültesi	3408
Turizm Fakültesi	1108
Güzel Sanatlar Fakültesi	401
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	685
Eğitim Fakültesi	1633
Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu	473
Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu	60
LİSANS ÖĞRENCİ SAYISI	**11079**

Önlisans Öğrenci Sayısı

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	1451
Meslek Yüksekokulu	2037
Hacı Bektaş Meslek Yüksekokulu	928
Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz Meslek Yüksekokulu	1517
Kozaklı Meslek Yüksekokulu	465
Gülşehir Meslek Yüksekokulu	1224
Avanos Meslek Yüksekokulu	895
ÖNLİSANS ÖĞRENCİ SAYISI	8517

Lisansüstü Öğrenci Sayısı

Fen Bilimleri Enstitüsü	535
Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü	8
Sosyal Bilimler Enstitüsü	1693
LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SAYISI	2236
TÖMER	163
PEDAGOJİK FORMASYON	1124

Kaynak: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne 2017- 2018 eğitim yılında yabancı uyruklu en fazla öğrencinin Azerbaycandan geldiği görülmektedir.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayıları (2017-2018)

Ülkeler	Erkek	Kadın	Toplam
Azerbaycan	84	8	92
Afganistan	54	5	59
Kazakistan	13	1	14
Kırgız	12	6	18
Almanya	1	7	8
Avusturya	1	1	2
Fransa	1	1	2
Hollanda	1	1	2
Kosova	1	0	1
Libya	1	0	1
Moldova	1	0	1
Moğolistan	0	1	1
Rusya	0	1	1
Somali	1	1	2

Kaynak: Yüksek Öğretim Bilgi Sistemi, 2019.

Nevşehir’de Sağlık

Nevşehir'de 2017 yılında toplam 8 hastane, 697 yatak bulunmaktadır.

Nevşehir'de Hastane ve Yatak Sayıları

Sağlık Bakanlığı		Özel	
Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı
6	560	2	137

Sağlık Personelinin Dağılımı, 2017

Uzman Hekim	Pretisyen Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Diğer Sağlık Personeli	Ebe	Eczacı
179	179	57	535	795	210	110

Kaynak: TUİK, 2019.